Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0204

Роля на търговията за укрепване на икономическата сигурност на ЕС

Резолюция на Европейския парламент от 16 юни 2026 г. относно ролята на търговията за укрепване на икономическата сигурност на ЕС (2025/2113(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за Европейския съюз,

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/452 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 г. за създаване на рамка за скрининг на преки чуждестранни инвестиции в Съюза[1] (Регламент за скрининг на ПЧИ),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/821 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за въвеждане на режим на Съюза за контрол на износа, брокерската дейност, техническата помощ, транзита и трансфера на изделия с двойна употреба[2],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2023/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема в областта на полупроводниците и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/694 (Акт за интегралните схеми)[3],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2023/2675 на Европейския парламент и на Съвета от 22 ноември 2023 г. относно защитата

---

1 ОВ L 79 I, 21.3.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj.
2 ОВ L 206, 11.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.
3 ОВ L 229, 18.9.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj.

на Съюза и неговите държави членки от икономическа принуда от страна на трети държави[4],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020[5] (Законодателен акт за суровините от критично значение),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724[6],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/2747 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2024 г. за създаване на рамка от мерки, отнасящи се до извънредните ситуации на вътрешния пазар и до устойчивостта на вътрешния пазар и за изменение на Регламент (ЕО) № 2679/98 на Съвета (Акт за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар)[7],

– като взе предвид Препоръката на Комисията от 3 октомври 2023 г. за допълнително оценяване с държавите членки на риска при възлови за икономическата сигурност на ЕС технологични области (COM(2023)6689),

– като взе предвид Препоръка (ЕС) 2025/63 на Комисията от 15 януари 2025 г. за преглеждане на изходящите инвестиции в технологични области от възлово значение за икономическата сигурност на Съюза[8],

– като взе предвид Препоръка (ЕС) 2025/683 на Комисията от 8 април 2025 г. за координиране на националните контролни списъци[9],

– като взе предвид препоръката на Съвета от 23 май 2024 г.

---

4 ОВ L, 2023/2675, 7.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj.
5 ОВ L, 2024/1252, 3.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.
6 ОВ L, 2024/1735, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.
7 ОВ L, 2024/2747, 8.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj.
8 ОВ L, 2025/63, 15.1.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/63/oj.
9 ОВ L, 2025/683, 16.4.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/683/oj.

относно повишаване на сигурността на научните изследвания[10],

– като взе предвид предложението на Комисията от 24 януари 2024 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно скрининга на чуждестранни инвестиции в Съюза и за отмяна на Регламент (ЕС) 2019/452 на Европейския парламент и на Съвета (COM(2024)0023),

– като взе предвид предложението на Комисията от 11 март 2025 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на рамка за укрепване на наличността и сигурността на доставките на критично важни лекарствени продукти, както и на наличността и достъпността на лекарствени продукти от общ интерес и за изменение на Регламент (ЕС) 2024/795 (COM(2025)0102),

– като взе предвид предложението на Комисията от 20 януари 2026 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Агенцията на Европейския съюз за киберсигурност (ENISA), европейската рамка за сертифициране на киберсигурността и сигурността на веригата за доставки на ИКТ и за отмяна на Регламент (ЕС) 2019/881 (Акт за киберсигурност 2) (COM(2026)0011),

– като взе предвид предложението на Комисията от 21 януари 2026 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно цифровите мрежи, за изменение на Регламент (ЕС) 2015/2120, Директива 2002/58/ЕО и Решение № 676/2002/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1971, Директива (ЕС) 2018/1972 и Решение № 243/2012/ЕС (Законодателен акт за цифровите мрежи) (COM(2026)0016),

– като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 20 юни 2023 г., озаглавено „Европейска стратегия за икономическа сигурност“ (JOIN(2023)0020),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 29 януари 2025 г., озаглавено „Компас за конкурентоспособността на ЕС“ (COM(2025)0030),

– като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 3 декември 2025 г., озаглавено „Укрепване на икономическата сигурност на ЕС“ (JOIN(2025)0977),

---

10 ОВ C, C/2024/3510, 30.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3510/oj.

– като взе предвид доклада на Енрико Лета от април 2024 г., озаглавен „Много повече от пазар“,

– като взе предвид политическите насоки за следващата Европейска комисия 2024—2029 г. от 18 юли 2024 г.,

– като взе предвид доклада на Марио Драги от 9 септември 2024 г., озаглавен „Бъдещето на европейската конкурентоспособност“,

– като взе предвид писмото за определяне на ресора от 17 септември 2024 г. от председателя на Комисията до кандидата за член на Комисията, отговарящ за търговията и икономическата сигурност и за междуинституционалните отношения и прозрачността,

– като взе предвид списъка на Съюза на критично важните лекарствени продукти, изготвен и поддържан от Европейската агенция по лекарствата с цел преодоляване на уязвимостите и недостига на доставки на есенциални лекарствени продукти,

– като взе предвид Бялата книга на Комисията от 24 януари 2024 г. относно мерките за контрол на износа (COM(2024)0025),

– като взе предвид Бялата книга на Комисията от 24 януари 2024 г. относно изходящите инвестиции (COM(2024)0024),

– като взе предвид Бялата книга на Комисията от 24 януари 2024 г. относно възможностите за засилване на подкрепата за научноизследователската и развойна дейност, включваща технологии с потенциал за двойна употреба (COM(2024)0027),

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по международна търговия (A10-0148/2026),

А. като има предвид, че отвореността на ЕС към търговията и инвестициите остава в основата на неговия просперитет, конкурентоспособност и глобално влияние;

Б. като има предвид, че международната икономическа среда претърпя структурна промяна, характеризираща се с нарастващо геополитическо съперничество, системна конкуренция, структурен свръхкапацитет и все по-често използване на икономически инструменти за стратегически цели, като например превръщането на търговските и икономическите зависимости в средство за натиск и икономическа принуда;

В. като има предвид, че все по-честото упражняване на контрол или ограничения на износа, политиките за държавна помощ, нарушаващи лоялната конкуренция, използването на търговията

като средство за натиск и икономическа принуда, налагат ЕС да изготви спешно ефективна стратегия за икономическа сигурност, която да разгледа цялостно икономическите му уязвимости;

Г. като има предвид, че за да бъде надеждна, тази стратегия за икономическа сигурност трябва да бъде насочена към укрепване на икономическата, цифровата и финансовата автономност на ЕС, като същевременно запазва целостта на вътрешния пазар, определя количествено свръхзависимостите в съответните сектори, осигурява правна сигурност за икономическите оператори и отстоява ангажимента на ЕС за справедлива и устойчива търговия и за основан на правила международен ред; като има предвид, че това изисква също така да се намалят стратегическите технологични зависимости, включително в областта на цифровата инфраструктура, полупроводниците, услугите в облак и системите за киберсигурност, тъй като те са неразделна част от икономическата сигурност;

Д. като има предвид, че съвместното съобщение от 3 декември 2025 г. бележи концептуална промяна в подхода на ЕС към икономическата сигурност и отразява осъзнаването, че търговията и икономическата отвореност не могат да се разглеждат единствено като „игра с положителен резултат“ и че е възможно трети държави да използват икономическата взаимосвързаност за стратегически цели или за упражняване на принуда; като има предвид, че вследствие на това ЕС и неговите държави членки трябва да бъдат готови, ако е необходимо, да поемат икономическите разходи за намаляване на уязвимостите и подобряване на цялостната сигурност; като има предвид, че съображенията за икономическа сигурност трябва следователно да бъдат интегрирани като структурно измерение на търговската и икономическата политика на ЕС, а не да се разглеждат като извънредно отклонение от нея;

Е. като има предвид, че понятието „икономическа сигурност“ не е дефинирано нито в законодателството на ЕС, нито в която и да е официална документация на ЕС, независимо от всеобхватните рамки, изложени в съвместните съобщения от 20 юни 2023 г. и 3 декември 2025 г.; като има предвид, че въпреки това е постигнат широк консенсус по отношение на разбирането, че икономическата сигурност на ЕС се определя от способността му да предвижда, възпира и реагира на заплахи за неговата икономика, граждани и стратегически интереси — включително рискове за устойчивостта на веригата на доставки, за физическата и кибернетичната сигурност на критичната инфраструктура, за технологичната сигурност, в това число чрез изтичане на технологии, както и за икономическата отвореност, когато зависимостите се използват като оръжие или се упражнява принуда — и че, за да се справи с това, ЕС трябва, от

една страна, да се бори със стратегическите зависимости чрез вътрешно производство или диверсификация, а от друга страна, той трябва да намали структурните уязвимости, като запази контрола си върху активите от критично значение, в това число чрез скрининг на чуждестранните инвестиции;

Ж. като има предвид, че в неотдавнашен анализ бяха констатирани разлики в производствените разходи от 30 до 40% между европейските и китайските производители, което засяга почти две трети от добавената стойност на европейското производство; като има предвид, че тези разлики имат структурен характер и тенденция да се самовъзпроизвеждат и задълбочават, тъй като са обусловени от една цялостна система за държавна подкрепа, по-ниски производствени разходи и благоприятна регулаторна среда — предимства, които не могат да бъдат компенсирани само чрез повишаване на производителността; като има предвид, че ЕС е изправен пред безпрецедентен търговски дисбаланс с Китай, като дефицитът достига 400 милиарда евро, въпреки че ЕС поддържа общ излишък в търговията си с останалата част от света; като има предвид, че този дисбаланс се дължи на силно субсидирания производствен свръхкапацитет на Китай, което доведе до деиндустриализация в ЕС; като има предвид, че очакваното коригиране на валутния курс не се осъществи, в резултат на което разликите в конкурентоспособността се задълбочиха, а европейските производители загубиха пазарен дял; като има предвид, че съществуващите инструменти на ЕС за търговска защита са до голяма степен насочени към конкретни продукти и в настоящия си вид не са достатъчни, за да се противодейства на системни изкривявания от такъв мащаб в цялата икономика;

З. като има предвид, че ЕС отделя значително по-малко административни ресурси за прилагане на мерки за търговската защита в сравнение с други подобни юрисдикции, което създава практически пречки за образуването и разглеждането на дела в момент, когато европейските промишлени отрасли са изправени пред нарастващ търговски натиск; като има предвид, че в сравнение с общия обем и стойност на вноса ЕС прибягва до инструменти за търговска защита значително по-рядко, отколкото Съединените щати, Канада и Австралия; като има предвид, че антидъмпинговите мита на ЕС често са значително по-ниски от налаганите от други големи икономики въпреки сходните констатации за дъмпинг и нанесена вреда; като има предвид, че ЕС е длъжен да приложи марж на вредата, ако последният е по-нисък от дъмпинговия марж; като има предвид, че ЕС не е склонен да действа единствено въз основа на опасността от нанасяне на вреда; като има предвид, че комбинацията от по-нисък интензитет на правоприлагане, процедурни ограничения и сравнително ниски равнища на митата допринася за отклоняване на търговията и за

възприемането на ЕС като среда с „по-меко“ правоприлагане или „място на дъмпинг“, като по този начин се увеличава натискът върху промишлената база на ЕС;

И. като има предвид, че изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда представляват нарастващ и системен риск за дългосрочната икономическа сигурност на ЕС, което нарушава веригите на доставки, застрашава селскостопанското производство и засилва конкуренцията за ресурси; като има предвид, че използването на доставките на изкопаеми горива като оръжие от страна на Русия, след като тя започна агресивната си война срещу Украйна, показа с особена яснота, че зависимостта от внос на енергия от ненадеждни трети държави представлява пряка и остра заплаха за икономическата сигурност на ЕС и че следователно ускоряването на прехода към възобновяеми енергийни източници и отстраняването на рисковете, свързани с него, е не само екологичен, но и стратегически императив; същевременно, като има предвид, че самият екологичен преход бързо доведе до възникването на нови и значителни зависимости, по-специално по отношение на суровините от критично значение и чистите технологии, като например слънчеви панели, фотоволтаични инвертори, електрически превозни средства и батерии за съхранение на електроенергия, чието предлагане е съсредоточено в Китай; като има предвид, че ЕС трябва да подходи внимателно, за да не замени една стратегическа зависимост с друга, и следователно трябва да се стреми към истинска автономност на необходимите за екологичния преход ресурси като основен компонент на своята стратегия за икономическа сигурност;

Й. като има предвид, че наблюдението на веригата на доставки може да спомогне за идентифицирането, предотвратяването и намаляването на рисковете за икономическата сигурност;

К. като има предвид, че икономическата сигурност трябва в крайна сметка да бъде в услуга на гражданите на ЕС; като има предвид, че способността да се противопостави на външни икономически сътресения и да се справя с тях е предпоставка за запазване на жизнения стандарт, непрекъснатостта на обществените услуги и поддържането на социалното сближаване; като има предвид, че поради това политиката за икономическа сигурност трябва да се оценява не само от гледна точка на макроикономическите агрегати или стратегическите интереси, но и с оглед на конкретното ѝ въздействие върху благосъстоянието на гражданите;

Променящата се обстановка по отношение на рисковете за икономическата сигурност

1. приветства съвместното съобщение от 3 декември 2025 г. като

необходима стъпка за укрепване на общия подход на ЕС към икономическата сигурност; отбелязва, че са необходими допълнителни стъпки за практическото прилагане на целите на ЕС в областта на икономическата сигурност, включително план за действие, пътна карта и конкретни цели за отстраняване на риска във веригите на доставки в стратегическите сектори;

2. счита, че в съвместното съобщение с право се подчертава необходимостта от промяна в културата и преминаване от реактивен към по-проактивен подход към икономическата сигурност; подчертава, че това изисква промяна на парадигмата към всеобхватен системен подход, при който Комисията, Европейският парламент, държавите членки, частният сектор, както и други публични и частни заинтересовани страни да работят съвместно, за да допринасят за постигането на целта за укрепване на икономическата сигурност на Съюза; подчертава, че истинската европейска стратегия за икономическа сигурност трябва да се основава на стратегическа ориентация, която да интегрира и стратегически съгласува политиките в областта на климата и енергетиката, търговията и конкуренцията, регулирането на цифровия пазар, промишлената политика, научните изследвания и иновациите, чуждестранните инвестиции и ролята на еврото;

3. споделя оценката на Комисията, че мерките за икономическа сигурност могат в краткосрочен план да доведат до определени разходи както за предприятията, така и за публичните институции, но подчертава, че разходите, произтичащи от зависимостта и излагането на икономическа принуда, са много по-големи; призовава тези мерки да бъдат подкрепени по подходящ начин в следващата многогодишна финансова рамка чрез програмите „Хоризонт Европа“ и Фонда за конкурентоспособност; призовава Комисията да осигури достатъчна подкрепа за отраслите и работниците, които са най-силно засегнати от смущения във веригата на доставки или други форми на икономически натиск или принуда;

4. припомня, че ЕС е една от най-големите търговски сили в света, като повече от 20% от неговия БВП се генерира от външната търговия; подчертава, че търговията и международните инвестиции са от основно значение за икономиката на ЕС; подчертава, че силната интеграция на ЕС в световните пазари е увеличила неговата уязвимост на смущения, икономическа принуда и стратегическо влияние, упражнявани от трети държави чрез тесните места във веригите на доставки, което се проявява в монополни позиции по отношение на суровини от критично значение, зависимост от високорискови доставчици на технологии от критично значение, както и уязвимости в ключовата физическа и цифрова инфраструктура и при вноса на енергия от трети държави; подчертава, че тази значителна и

структурна зависимост от външни участници за стратегически стоки, услуги и инфраструктура създава опасни уязвимости, по отношение на които е необходимо да се предприемат спешни мерки;

5. подчертава, че неотдавнашните кризи — включително пандемията от COVID-19, прекъсванията на енергийните доставки в резултат на агресивната война на Русия срещу Украйна, разпространението на незаконни мита, търговските ограничения и други протекционистки мерки, постоянните обостряния на напрежението, засягащи глобалните транспортни и логистични маршрути, принудителните ограничения на достъпа до материали от критично значение, ескалиращото икономическо въздействие на изменението на климата, включително в резултат на екстремни метеорологични явления, които нарушават производството и логистиката, политиките за държавна помощ и изливането от страна на трети държави на субсидирания излишък от производствен капацитет в ключови сектори на европейските пазари — показаха, че зависимостите от вноса могат бързо да доведат до недостиг, инфлация, вреди за местния производствен капацитет и спиране на производството; подчертава, че зависимостите от износа също са се оказали сериозен риск за износителите от ЕС; подчертава, че както зависимостта от вноса, така и тази от износа представляват конкретни ограничения за икономическата дейност на Европа и способността му да реагира ефективно на външни сътресения; подчертава, че тези уязвимости са по-скоро структурни, отколкото временни, тъй като са резултат от концентрации и монополи, които са се формирали с течение на времето;

6. изразява дълбока загриженост относно системните пазарни изкривявания, допускани от Китай и подхранващи създаването на свръхкапацитет, включително широкомащабни държавно управлявани механизми за подкрепа, стратегически обществени поръчки за покупка на китайски стоки (на принципа „Buy China“), преференциално третиране на местни предприятия и липса на реципрочност; потвърждава, че търговията не може да бъде справедлива в система, в която една държава доминира и наводнява световния пазар;

7. приветства плана на Комисията за създаване на всеобхватна, систематична и редовно актуализирана оценка на най-критичните зависимости на ЕС по веригите за създаване на стойност и призовава тези оценки да включват анализ на уязвимостите, които биха могли да доведат до възникване на тесни места в ЕС, включително количествени данни за концентрацията на вноса и пазарните дялове на световния пазар по държави и сектори;

Превенция чрез диверсификация, иновации и

конкурентоспособност

8. подчертава, че икономическата сигурност не трябва да се тълкува като икономическа изолация; потвърждава, че отвореността към устойчива търговия и инвестиции в съчетание с мерки за борба с нелоялната конкуренция и за диверсифициране на партньорите, доставчиците, вноса на енергия и транспортните маршрути, е едно от основните средства, чрез които ЕС може да намали структурната си уязвимост към външни сътресения, смущения в критични сектори и икономическа принуда; подчертава, че укрепването на устойчивостта и икономическата сигурност на ЕС следва да бъде изрична цел на всяко търговско или инвестиционно партньорство на ЕС; подчертава, че насърчаването на произведени в ЕС алтернативи и създаването на секторни екосистеми, които са установени в ЕС, са от ключово значение за надеждното изграждане на икономическата сигурност на ЕС;

9. подчертава, че отвореността на пазара на ЕС трябва да се основава на принципите на реципрочност, надеждност и липса на принуда и че тя не може да бъде безусловна, когато са застрашени основни интереси, свързани със сигурността; подчертава, че ЕС има значителни икономически предимства, по-специално единен пазар с обем 18 трилиона евро и 450 милиона потребители, водеща позиция в областта на високотехнологичното производство и услугите, високи стандарти и норми, както и висококачествени образователни институции и програми за научноизследователска и развойна дейност (НИРД); подчертава, че тези предимства следва да се използват при външен натиск, по-специално в областите, в които европейските стоки или технологии са абсолютно необходими на световните пазари;

10. предупреждава, че микро- и макроикономическа среда, която отслабва конкурентоспособността на предприятията — включително пречките на вътрешния пазар, ненужната административна тежест, регулаторната несигурност, високите цени на енергията, прекалено сложните процедури за издаване на разрешения и недостатъчните инвестиции — възпрепятства иновациите и подкопава икономическата устойчивост и целите за сигурност на ЕС;

11. подчертава, че икономическата сигурност на ЕС не може да бъде съществено укрепена, докато европейската икономика е прекалено зависима от вноса на изкопаеми горива или технологии за възобновяема енергия; счита, че провеждането на стабилни и предвидими политики за декарбонизация, насочени към постигане на нулеви нетни емисии и прекратяване на вноса на изкопаеми горива, допринася за укрепване на икономическата сигурност и за повишаване на

конкурентоспособността на ЕС; подчертава, че значително увеличените и ускорени инвестиции в електрификация и в кръговата икономика са от основно значение, за да се намалят стратегическите зависимости на ЕС от външни участници; насърчава Комисията да приеме решителни и широкообхватни мерки по отношение на търсенето, за да се стимулира търсенето на европейски стратегически продукти с ниски въглеродни емисии, които са от основно значение за енергийния преход, като например „зелена стомана“, батерии, енергия от възобновяеми източници и полупроводници; освен това призовава Комисията да гарантира, че екологичният преход няма да възпроизведе същата структурна логика на зависимост под друга форма, и за тази цел да даде приоритет на производствения капацитет на равнището на ЕС, на създаването на стратегически резерви и на стабилната диверсификация на източниците на суровини от критично значение и компоненти за чисти технологии, от които зависи този преход;

12. обръща внимание, че напълно функциониращият и интегриран единен пазар е в основата на икономическата сигурност; подчертава, че по-силната интеграция и премахването на пречките пред един наистина хармонизиран пазар на стоки, услуги и капитал са от съществено значение за дългосрочния социално-икономически модел, конкурентоспособността и сигурността на ЕС; счита, че увеличаването на инвестициите в образование, иновации и НИРД е основен елемент на дългосрочната стратегия за защита на икономическата сигурност на ЕС;

13. изразява съжаление относно прекомерната зависимост на ЕС от трети държави по отношение на доставките на суровини от критично значение, като отбелязва, че тази зависимост излага ЕС на значителни геополитически, икономически и свързани с веригите на доставки уязвимости; поради това счита, че укрепването на вътрешната устойчивост, включително чрез стратегически проекти в областта на местния добив и преработка, разширяване на капацитета за рециклиране, подобряване на ефективността на ресурсите и пълното прилагане на модела на кръговата икономика, представлява устойчиво и стратегическо решение; призовава за амбициозен акт за кръговата икономика; призовава за насърчаване на инвестициите в ключови иновативни технологии за кръгова икономика и за защита на тези инвестиции;

14. подчертава, че защитата на гражданите от въздействието на външни икономически сътресения — включително смущения във веригите на доставки, скокове в цените на енергията и последиците от икономическата принуда — е основна цел на политиката за икономическа сигурност; призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че социалното въздействие на

мерките за икономическа сигурност се оценява систематично и че тези мерки не засягат непропорционално най-уязвимите;

15. припомня, че търговската политика е стратегически компонент на силата на ЕС и следва да се използва проактивно за защита на интересите на ЕС в областта на сигурността и стратегическата автономност; подчертава необходимостта да се преодолее предимно защитният подход, а съществуващите инструменти да се съчетават и използват по-стратегически и далновидно7, включително като се използват икономическите взаимосвързаности за укрепване на геополитическата позиция на ЕС;

16. припомня, че ефективността на програмата на ЕС за търговска и икономическа сигурност зависи от последователното прилагане на търговските правила и основните клаузи в споразуменията за търговия, партньорство и асоцииране; във връзка с това призовава Комисията да увеличи усилията си за осигуряване на пълно и ефективно спазване на собствените си ангажименти и задължения, особено с оглед на съгласуваността на политиките за развитие;

17. призовава Комисията да приключи текущите преговори и активно да следва стратегически и амбициозен подход към търговските споразумения и секторните партньорства с надеждни партньори като централен елемент от стратегията ѝ за диверсификация; счита, че диверсификацията на доставчиците от трети държави и експортните пазари следва да се основава и ръководи от ясна оценка на структурните уязвимости на ЕС; подчертава необходимостта традиционните всеобхватни споразумения за свободна търговия да бъдат допълнени, като приоритет, с нови, по-гъвкави и целенасочени форми на търговски и инвестиционни партньорства, които изрично имат за цел да намалят риска при вноса и износа чрез разработването на сигурни и устойчиви вериги на доставки в определени високорискови сектори; подчертава, че тези партньорства следва да включват обвързващи ангажименти и да изискват пълното участие на Парламента и прозрачност по отношение на Парламента по време на преговорите, както и одобрението на Парламента в процеса на ратификация;

18. подчертава стратегическото значение на осъвременото споразумение за асоцииране между ЕС и Меркосур с оглед на икономическата сигурност на ЕС; подчертава, че споразумението ще допринесе за диверсифициране на достъпа до суровини от критично значение и за укрепване на устойчиви вериги за създаване на стойност;

19. подчертава стратегическото значение на засилването на икономическото и търговското сътрудничество с Индия — все по-

важен производствен и технологичен център, чиято роля в областта на цифровите услуги и доставките на суровини от критично значение непрекъснато нараства;

20. подчертава, че е важно да се ускорят текущите преговори за сключване на споразумения за свободна търговия с партньори като Филипините и Тайланд и да се финализира търговското споразумение с Индонезия, предвид нарастващата им роля в производството на минерали от критично значение, електроника и компоненти за чисти технологии; подчертава, че предвидимите търговски рамки са необходими, за да се противодейства на ограниченията на износа и рисковете от концентрация на доставките, както и за да се затвърди по-силно присъствието на ЕС в промишлените вериги за създаване на стойност в Индийско-Тихоокеанския регион;

21. приветства приключването на търговските преговори с Австралия — надежден и единомислещ партньор; подчертава значението на това партньорство, основано на правила, за осигуряване на стабилност на доставките и диверсификация на веригите на доставки, като се имат предвид значителните запаси на Австралия от суровини от критично значение и производството ѝ на технологии за добив и преработка; приветства засилване на сътрудничеството с цел справяне с общите предизвикателства в областта на икономическата сигурност, особено предвид опита от първа ръка на Австралия в реагирането на икономическа принуда;

22. призовава за създаването на структуриран диалог за икономическа сигурност между ЕС и Обединеното кралство, за да се подобри координацията в областта на търговията, скрининга на инвестициите и устойчивостта на веригата на доставки; подкрепя по-тясно сътрудничество в рамките на Споразумението за търговия и сътрудничество между ЕС и Обединеното кралство, за да се предвиждат смущения в стратегическите сектори;

23. подкрепя призива на стратегията на ЕС за Индийско-Тихоокеанския регион за по-тясно сътрудничество с азиатските партньори в областта на икономическата сигурност, включително чрез засилени партньорства с държавите — членки на Асоциацията на народите от Югоизточна Азия, и чрез по-тясно взаимодействие с партньорите, участващи във Всеобхватното и прогресивно споразумение за Транстихоокеанско партньорство;

24. настоятелно призовава държавите членки да ратифицират все още нератифицираните споразумения за свободна търговия;

25. призовава Комисията да предложи подновен и всеобхватен

диалог в областта на търговията и инвестициите с развиващите се държави и региони, основан на взаимноизгодни партньорства, които надхвърлят рамките на разширяването на достъпа до пазара или добива на природни ресурси; подчертава, че е важно да се подпомага създаването на добавена стойност на местно и регионално равнище в рамките на търговски споразумения и секторни партньорства чрез разработването на чисти и устойчиви вериги за създаване на стойност, като същевременно се насърчава приобщаващо и устойчиво развитие и се гарантира спазването на екологичните стандарти и трудовите права;

26. отбелязва, че понастоящем ЕС зависи от Китай за около 98% от доставките си на редкоземни елементи и над 90% от вноса си на магнезий, че равнището на рециклиране на редкоземни елементи на вътрешния пазар остава под 1% и че над 60% от световния капацитет за рафиниране на литий и над 85% от капацитета за преработка на редкоземни елементи са концентрирани в една-единствена трета държава, което означава, че ЕС е далеч от постигането на целите, заложени в Законодателния акт за суровините от критично значение; изтъква значението на споразуменията, сключени с единомислещи държави в тази област, както и необходимостта от продължаване на преговорите за нови партньорства с цел повишаване на устойчивостта на веригите на доставки на ЕС;

27. подчертава, че търговската политика на ЕС следва да има за стратегическа цел диверсифициране на източниците на доставки на суровини от критично значение, тъй като те имат решаваща роля в екологичния и цифровия преход, както и в областта на отбраната; отбелязва, че макар Законодателният акт за суровините от критично значение да представлява важна стъпка към укрепването на устойчивостта на ЕС, той не е достатъчен, за да се отговори на ключовите уязвимости, по-специално продължаващата концентрация на капацитет за рафиниране и преработка в ограничен брой трети държави; подчертава, че актът се основава на необвързващи референтни показатели на равнището на ЕС и че наличието на целево финансиране и капацитетът за ефективно изпълнение остават ограничени;

28. приветства инициативата RESourceEU за увеличаване на финансирането за стратегическия вътрешен добив, мощности за преработка и рециклиране; същевременно подчертава, че тези мерки за насърчаване трябва да бъдат съчетани с мерки за защита и партньорство, за да се отстранят успешно рисковете за веригата за създаване на стойност в областта на суровините от критично значение до 2030 г.; потвърждава, че поради това дългосрочната икономическа обосновка и рентабилността на инвестициите в надеждни вериги за създаване на стойност в областта на суровините от критично значение следва да бъдат придружени от минимални ценови прагове и гаранции за

изкупуване в тясно сътрудничество с единомислещи държави, като по този начин се противодейства на риска трета държава да злоупотреби с монополната си позиция, за да подбива уязвими конкуренти; подчертава, че инициативата RESourceEU трябва да се превърне в ефективен инструмент за ускоряване на постигането на целите за 2030 г., заложени в Законодателния акт за суровините от критично значение; подчертава, че ако не се мобилизира бързо координирана финансова подкрепа за проекти за добив, преработка и рециклиране, ЕС няма да бъде в състояние да изпълни референтните си показатели в установения срок;

29. подчертава, че дипломацията на ЕС в областта на суровините от критично значение следва да обхваща не само добива и достъпа до първични ресурси, но и систематично да се занимава с преработката, рафинирането и дейностите надолу по веригата, където стратегическите уязвимости и рисковете от концентрация продължават да бъдат особено сериозни;

Мониторинг, управление и намаляване на установените рискове

30. стига до заключението, че укрепването на икономическата сигурност на ЕС е от ключово значение за защитата на икономическия и политическия суверенитет на ЕС, целостта на единния пазар, устойчивостта на веригите на доставки, икономическата жизнеспособност на предприятията в ЕС и поминъка на гражданите на ЕС, включително по отношение на качествените работни места; подчертава, че един всеобхватен и интегриран подход към икономическата сигурност следва да бъде насочен не само към намаляване на външните зависимости, но и към изграждане на стратегическа автономност по отношение на суровините от критично значение, технологиите, енергетиката, транспорта, финансите и цифровата инфраструктура; поради това призовава Комисията да интегрира икономическата сигурност във всички промишлени политики, включително в секторното законодателство и оценките на риска за веригите на доставки, за да се гарантира последователен подход;

31. признава, че някои икономически експозиции поради своя мащаб, концентрация, стратегическо значение или необратимост изискват целенасочени, спешни и решителни мерки за намаляване на риска; отбелязва, че в такива случаи, за да се защитят основните интереси на ЕС и обществения ред, мерките може законно да включват ограничения на достъпа до пазара, икономическата дейност или инвестиционните потоци от трети държави; потвърждава, че достъпът до единния пазар е най-силният лост за влияние на ЕС, и призовава Комисията и държавите членки да използват обратните зависимости, за да

оказват натиск върху трети държави с цел премахване на незаконните ограничения на износа, наложени на ЕС;

32. насърчава Комисията да предложи повече мерки за предотвратяване или ограничаване на рисковете за икономическата сигурност; във връзка с това подкрепя предложението на Комисията да се изисква от операторите в ЕС да диверсифицират доставчиците в конкретни високорискови сектори; счита, че в бъдеще това изискване следва да бъде разширено, така че операторите да бъдат задължени да диверсифицират и държавите или регионите, от които се снабдяват;

33. подчертава необходимостта от разработване на ефективни инструменти, насочени към ранното наблюдение, идентифициране и оценка на рисковете за икономическата сигурност по веригите за създаване на стойност във високорискови области, за да се даде възможност за проактивно картографиране на съществуващите и потенциалните стратегически зависимости; подчертава, че държавите членки и частният сектор са основни партньори при идентифицирането и оценката на зависимостите; подкрепя предложението на Комисията за създаване на център за разузнаване в областта на икономическата сигурност с цел консолидиране на наличната информация; призовава Комисията да разработи инструменти, насочени към обмен на икономическа разузнавателна информация с международни партньори, за да се предвиждат действията на трети държави, които използват зависимостите като оръжие срещу ЕС;

34. призовава Комисията да въведе годишно табло за икономическа сигурност, чрез което систематично да се оценява напредъкът по целите на стратегията за икономическа сигурност; подчертава, че подобен механизъм следва да включва ясни и измерими показатели, които да отразяват, наред с другото, намаляването на критичните зависимости по сектори, броя на инструментите за търговска защита, за които е установено, че са от значение за икономическата сигурност, и увеличаването на броя на алтернативните доставчици; подчертава, че прозрачното и редовно докладване е от съществено значение, за да се гарантират отчетност и информирано адаптиране на политиките;

35. обръща внимание, че тези мерки следва да бъдат пропорционални и съобразени с тежестта и продължителността на риска, да се основават на ясно определени прагове на риска, обективни и проверими критерии и предварителни оценки, както и да подлежат на непрекъснато наблюдение и преразглеждане;

36. подчертава, че съществуващите инструменти на ЕС, предназначени за справяне със структурните уязвимости,

изкривяванията на пазара и поведението извън пазарните принципи, както е предложено от Комисията в съвместното съобщение от 3 декември 2025 г., следва при необходимост да бъдат осъвременени и да се прилагат по-стратегически и решително, както и че фрагментираното, колебливо или непоследователно използване на тези инструменти отслабва тяхната ефективност, включително възпиращия им ефект; настоятелно призовава Комисията да съкрати сроковете за провеждане на разследвания в областта на търговската защита и да последва примера на редица държави, като използва в по-голяма степен съществуващите разпоредби относно заплахата от вреда и временните мерки — и двете правно допустими, но недостатъчно използвани — с цел да се предотврати нанасянето на непоправими щети на предприятията в Съюза;

37. подчертава, че макар в дългосрочен план икономическата сигурност да не може да бъде постигната чрез общи автаркични или протекционистки мерки, понастоящем е спешно необходимо да се предприемат целенасочени мерки за спиране на вълната на деиндустриализация и за защита на стратегическите сектори в ЕС от нелоялната конкуренция на евтин внос от трети държави в сектори като стоманодобивната промишленост, химическата промишленост, фармацевтичната промишленост, енергията от възобновяеми източници и екологичните стоки; призовава Комисията да изготви план за действие за защита на стратегическите сектори на ЕС, изложени на най-голям риск от глобален свръхкапацитет;

38. счита, че едновременното разширяване на промишления капацитет в множество стратегически сектори от страна на някои големи икономики на трети държави, по-специално Китай, представлява системно конкурентно предизвикателство, на което не може да се отговори адекватно чрез мерки за отделните сектори; счита, че системни рискове от такова естество изискват системни отговори, насочени към структурните условия, които генерират мащабен свръхкапацитет, а не към управление на последиците от тях на отделните пазари;

39. приветства предложението на Комисията от 7 октомври 2025 г. за регламент за справяне със свързаните с търговията неблагоприятни последици от свръхкапацитета в световен мащаб за пазара на стомана в Съюза[11] като потвърждение на стратегическото значение на поддържането на жизнеспособен европейски стоманодобивен сектор; подчертава, че загубата на европейски капацитет за производство на стомана би представлявала необратим риск за икономическата сигурност; същевременно отбелязва, че проблемът със свръхкапацитета не се ограничава само до стоманодобивната и алуминиевата

11 COM(2025)0726.

промишленост, но засяга и много други сектори, като например химическата промишленост, както и продуктите, произведени от стомана и алуминий; изразява загриженост, че разследванията в областта на търговската защита отнемат твърде много време, изискват значителни ресурси и са насочени към конкретни продукти, което не позволява да се реагира адекватно на изкривяванията в цялата икономика, предизвикани от свръхкапацитета; счита, че ЕС следва да се сдобие с подходящи инструменти за мониторинг и справяне със системния свръхкапацитет по цялата верига на стойността;

Инструменти на търговската политика, правоприлагане и възпиране

40. подчертава, че възпирането и конкурентоспособността са по-слаби, ако действията по правоприлагане са забавени, непоследователни или се възприемат като несигурни; поради това призовава Комисията да гарантира своевременно вземане на решения, ясни критерии за задействане и предвидими последици, след като бъде установено наличието или заплахата от рискове за икономическата сигурност или нелоялни практики;

41. подчертава, че за ефективното прилагане на търговската политика на ЕС и разширяващото се измерение на икономическата сигурност са необходими адекватни административни и технически ресурси; призовава Комисията да гарантира, че нейната ГД „Търговия и икономическа сигурност“ разполага с достатъчен персонал, експертен опит и ресурси, за да прилага ефективно инструментите за търговска защита и да изпълнява стратегията на ЕС за икономическа сигурност; подчертава, че в настоящия геоикономически контекст следва да се укрепят способностите на ЕС в областта на икономическата сигурност;

42. отбелязва, че систематичното прилагане на действащите търговски правила представлява основният и пропорционален отговор на ЕС на тяхното неспазване и предварително условие за всякаква надеждна стратегия за икономическа сигурност; изразява съжаление обаче, че прилагането на действащите правила не успява да се справи напълно с проблема; поради това призовава Комисията да въведе по-високи антидъмпингови мита, подобни на тези, прилагани от сравними партньори, като по този начин противодейства на пренасочването на търговията и дъмпинга на пазара на Съюза; освен това призовава Комисията да включи разходите за околна среда, енергия и труд при изчисляването на дъмпинговия марж на износителите от трети държави и да се откаже от правилото за „по-ниското мито“, което не се изисква от Световната търговска организация (СТО);

43. отбелязва, че антидъмпинговите и антисубсидийните

производства са с твърде тясна насоченост, изискват твърде много ресурси са твърде бавни, за да се справят с мащаба и структурния характер на свързаните с конкурентоспособността предизвикателства и свръхкапацитета, пред които в момента е изправена европейската промишленост;

44. подчертава, че целите на ЕС за устойчивост, които обхващат способността за управление на екологичния, икономическия и социалния преход по устойчив, справедлив и демократичен начин, както и опазването на здравето на хората, животните и растенията и на природните ресурси, са твърдо залегнали в първичното и вторичното право на ЕС; счита, че тази правна рамка предоставя стабилно и до голяма степен неизползвано основание за позоваване на общите изключения, предвидени в член XX от Общото споразумение за митата и търговията; призовава Комисията да използва по-пълноценно и по-систематично изключенията по член XX, когато мерките на ЕС за постигане на тези легитимни цели на политиката, са подложени на оспорване в рамките на СТО;

45. призовава Комисията да предложи промени в съществуващите инструменти, за да се даде възможност за по-активно, стратегическо и координирано използване, както и да предложи нови инструменти, когато е установен ясен и доказуем пропуск в ефективността на съществуващите инструменти на ЕС; призовава за рационализирането на съществуващото и бъдещото законодателство и инициативи, които са от значение за икономическата сигурност;

46. подчертава, че надеждността на отговора на ЕС по отношение на икономическата принуда зависи преди всичко от готовността му своевременно да идентифицира и официално да характеризира практиките на принуда, като по този начин постави началото на процес, който да служи за основа навъзпиращия ефект, така и на лостовете за въздействие при преговори; счита, че инструментът за борба с принудата е най-подходящият инструмент за използване на предимствата на ЕС в това отношение; подчертава, че инструментът следва да се задейства в условията на принуда или заплахи за принуда и че следва да се проучват всички възможности за деескалация, а мерките за противодействие да се налагат като крайна мярка;

47. призовава Комисията спешно да укрепи капацитета на ЕС за възпиране; настоятелно призовава Комисията да разработи проактивна стратегия в отговор на заплахите, насочени срещу икономическия суверенитет на ЕС, включително основната му критична инфраструктура; подчертава, че подобна стратегия трябва да може бързо и ефективно да възпира чуждестранните участници от изпълнение на заплахите им, като използва пълния арсенал от инструментариума на ЕС от мерки за

противодействие;

48. подчертава, че когато действията по правоприлагане и ангажиментите не водят до промяна в поведението, реакцията на ЕС следва да бъде постепенна, съизмерима и обратима ескалация, позволяваща увеличаване на натиска по контролиран начин, като същевременно се запазват правната сигурност и надеждни възможности за деескалация; настоятелно призовава Комисията да реагира по-решително в това отношение и припомня, че ако мерките не водят до промяна в поведението, което нанася вреди или предполага принуда, има риск да се подкопае доверието в търговската политика на Съюза, като по този начин се доведе до висока първоначална политическа цена на намесата, но без да се възстановяват еднаквите условия на конкуренция;

49. призовава Комисията да гарантира, че използването на инструментите за правоприлагане, търговска защита и борба с практиките за принуда се координира в рамките на съгласувана оперативна рамка в сътрудничество с държавите членки и икономическите оператори; освен това призовава Комисията да проучи разработването на механизъм за споделяне на тежестта на равнището на ЕС, за да се спомогне за разпределянето на разходите за националните мерки срещу икономическата принуда, като се гарантира политическо сближаване и икономическа устойчивост в условията на ескалиращо напрежение;

50. подчертава, че възможностите на европейското публично финансиране са основно предимство на ЕС; счита, че публичните средства на ЕС не следва да се изразходват, освен ако това не укрепва видимо суверенитета и устойчивостта на ЕС; призовава Комисията да използва това предимство и да създаде инструмент за спиране на финансирането, за да се даде възможност за бързо ограничаване на достъпа до финансиране от ЕС в ситуации, в които трети държави предприемат мерки за подкопаване на икономическата сигурност на ЕС;

51. подчертава необходимостта да се гарантира сигурен и непрекъснат достъп до компоненти, суровини и базови технологии от критично значение, използвани в производството, свързано с отбраната; подчертава, че уязвимостите на веригата на доставки в секторите с двойна употреба могат пряко да засегнат оперативната готовност и икономическата устойчивост на ЕС;

52. подчертава, че увеличаващите се връзки между гражданските иновации и приложенията в областта на отбраната изискват общ подход към скрининга, контрола на износа и надзора на инвестициите в секторите с двойна употреба, за да се

предотврати нежеланият трансфер на чувствителни технологии, като същевременно се запази конкурентоспособността на ЕС;

53. подчертава структурните ограничения в рамката на ЕС за контрол на износа на изделия с двойна употреба, и по-специално зависимостта ѝ от бавно напредващи многостранни режими, ограничения ѝ капацитет за предвиждане и реагиране на нововъзникващи и бързо развиващи се технологии и разпокъсаното ѝ прилагане в държавите членки;

54. счита, че настоящата рамка за контрол на износа е разнородна смесица от различни национални политики и мерки на равнището на държавите членки, в която липсват необходимата ефективност, последователност и бързина, за да се отговори на настоящия геоикономически контекст; подчертава, че реформирането и излизането извън рамките на съществуващите национални политики за контрол на износа е спешно необходимо, за да се гарантира икономическата сигурност на ЕС; подчертава необходимостта от разработване на хармонизиран режим за контрол на износа на равнището на ЕС; подчертава, че съгласуването на контрола върху износа с международните партньори ще укрепи значително икономическата сигурност на ЕС;

55. приветства последните актуализации на списъка на ЕС за контрол на износа на изделия с двойна употреба в съответствие със списъка, договорен под егидата на Васенаарската договореност, въпреки че Русия наложи вето върху последната; призовава за спешно преразглеждане на Регламент (ЕС) 2021/821[12], за да се даде възможност на ЕС да изрази единна позиция относно контрола върху износа и да се установи единен контрол в целия ЕС, като същевременно се запази международното съгласуване и правната сигурност за операторите; в този контекст призовава за създаването на консолидирано звено за обща икономическа външна политика в рамките на Комисията, за да се преодоляват променящите се предизвикателства пред икономическата сигурност, породени от продължаващото избягване от страна на трети държави на контрола върху износа и санкциите на ЕС; отбелязва, че това звено следва да бъде подпомагано от разузнавателната общност на държавите членки с подобрен достъп до разузнавателни данни в реално време относно мрежите за избягване на санкциите и капацитет за обмен на разузнавателни данни в реално време с промишлеността с цел идентифициране на

---

12 Регламент (ЕС) 2021/821 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за въвеждане на режим на Съюза за контрол на износа, брокерската дейност, техническата помощ, транзита и трансфера на изделия с двойна употреба (ОВ L 206, 11.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).

нововъзникващите тактики за избягване; отбелязва освен това, че то следва да разполага с правомощия за прилагане на контрол върху износа и с ресурси за технологично развитие, анализ и международна координация, както и с правомощия за прилагане на надеждни системи за проверка и технологии за проследяване на веригата на доставки;

56. подчертава, че общата политика за сигурност и отбрана на ЕС следва да гарантира съгласуваност с целите на ЕС в областта на икономическата сигурност; подчертава, че стратегическите зависимости, уязвимостите на веригата на доставки и принудителните икономически практики все по-често имат преки последици за сигурността и оказват въздействие върху капацитета на отбранителната технологична и индустриална база на ЕС; призовава съображенията, свързани с икономическата сигурност, да бъдат систематично интегрирани в стратегическите политики на ЕС, планирането в областта на отбраната и механизмите за реакция при кризи, за да се укрепят готовността и устойчивостта на ЕС в една все по-оспорвана геополитическа среда;

Инвестиции, движение на капитали и стратегическа експозиция

57. приветства текущата законодателна работа по акта за ускоряване на промишлеността и подчертава неговия потенциал да допринася за целите на ЕС в областта на икономическата сигурност; счита, че актът би могъл да допринесе значително за намаляване на стратегическите зависимости и повишаване на устойчивостта на ЕС срещу външни сътресения и практики на принуда;

58. подчертава, че финансираните от ЕС програми в стратегически чувствителни сектори следва да бъдат разработени и изпълнявани така, че да са от полза предимно за инвестициите, които укрепват европейския промишлен капацитет, технологичното развитие и създаването на стойност в рамките на ЕС; подчертава, че за достъпа до финансиране от ЕС в тези сектори следва да се прилагат подходящи гаранции и условия, които да гарантират, че получателите не пораждат рискове за икономическата сигурност и че финансираните дейности ефективно допринасят за дългосрочната устойчивост и стратегическите интереси на ЕС;

59. подчертава, че също така са необходими мерки за стимулиране на производството в ЕС, за да стане ЕС по-незаменим в критичните вериги на доставки и проблемните точки; приветства изискванията за устойчивост, определени в Законодателния акт

за промишленост с нулеви нетни емисии[13], и подчертава значението на съчетаването им с квоти от надеждни доставчици, също и с оглед на стимулирането на алтернативни доставчици, установени в ЕС, и постигането на производствените цели, определени в Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии;

60. подчертава, че решенията за възлагане на обществени поръчки в стратегически сектори следва да се използват като средство за укрепване на промишления капацитет на Съюза, сигурността на доставките и икономическата сигурност; подчертава, че по отношение на достъпа до обществени поръчки в такива сектори и свързаната с тях подкрепа от ЕС следва да се прилагат ясни условия за допустимост, за да се гарантира, че участващите субекти не пораждат рискове за икономическата сигурност;

61. подчертава необходимостта от преодоляване на липсата на реципрочен достъп в областта на обществените поръчки за ключови сектори; призовава за ефективно използване по отношение на трети държави на инструментите на ЕС в отговор на ограничителни или дискриминационни мерки при възлагането на обществени поръчки въз основа на принципа на еднакви условия на конкуренция;

62. припомня, че трансграничните инвестиции и движението на капитали са важни двигатели на растежа, иновациите и конкурентоспособността в ЕС; отбелязва, че европейските разрастващи се предприятия, които се нуждаят от финансиране в размер на над 1 милиард евро, често са принудени да напуснат ЕС, за да си осигурят капитал; поради това призовава Комисията спешно да завърши съюза на капиталовите пазари, а Европейският фонд за конкурентоспособност да запълни този недостиг на финансиране за разрастващите се предприятия; отбелязва обаче, че инвестициите могат да породят рискове, когато контролът, влиянието или достъпът до чувствителни активи, технологии или критична инфраструктура са концентрирани в трети държави;

63. подчертава важната роля на преразгледания Регламент за скрининг на ПЧИ като основен инструмент за икономическа сигурност и призовава за неговото последователно, ефективно и строго прилагане във всички държави членки, включително чрез всеобхватни национални механизми за скрининг, ясни срокове и засилено сътрудничество и обмен на информация между

---

13 Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (ОВ L, 2024/1735, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

националните органи и Комисията, както и за ефективни последващи действия, когато бъдат идентифицирани рискове; настоятелно призовава Комисията да използва пълноценно и проактивно разпоредбите на преразгледания регламент, за да гарантира, че списъкът на критичните технологии подлежи на постоянен преглед и се актуализира редовно;

64. призовава за по-съгласуван и координиран европейски подход към скрининга на инвестиции, подкрепен от по-строго прилагане на равнището на ЕС и по-стабилни и ясно определени условия за достъп до пазара. във връзка с това призовава за допълнителни силни механизми за скрининг на преките чуждестранни инвестиции с показатели за икономическа сигурност, като например съвместни предприятия, трансфер на технологии към европейски субекти, споразумения за изкупуване, при които партньорите в областта на чуждестранните инвестиции се ангажират да закупят конкретен дял от производството, заетост на работниците от ЕС и интеграция с веригите за създаване на стойност в ЕС;

65. изразява дълбока загриженост относно ускоряващия се темп, с който големи технологични дружества извън ЕС консолидират пазарната си мощ в областта на изкуствения интелект и квантовите технологии; призовава Комисията да оцени дали съществуващите механизми на ЕС са подходящо оборудвани да откриват, преразглеждат и, когато е необходимо, спират нетрадиционни сделки, като например договореностите за наемане и предоставяне на лицензи (HALO), които подкопават икономическата сигурност на ЕС в стратегически чувствителни сектори, като заобикалят праговете за уведомяване за сливания и контрола върху скрининга на преките чуждестранни инвестиции;

66. отбелязва опита на Япония в укрепването на нейната рамка за икономическа сигурност след прекъсването на доставките на редкоземни елементи през 2010 г., което показа стратегическите рискове от прекомерна зависимост от един-единствен доставчик; подчертава като модел ролята на министерството на икономиката, търговията и промишлеността на страната за координиране на скрининга на инвестициите, контрола върху износа и мерките за промишлена устойчивост;

67. призовава ЕС да извлече поуки от ролята на Комитета за чуждестранни инвестиции в Съединените щати за гарантиране на съгласуван и координиран подход към скрининга на инвестициите и защитата на критичните технологии в различните агенции и институции;

68. подчертава, че инвестициите, засягащи критичната инфраструктура, изискват повишена бдителност, тъй като

промените в собствеността, управлението или оперативния контрол могат да засегнат пряко сигурността и непрекъснатостта на доставките, включително по-специално големите транспортни и логистични центрове, които са от критично значение за външната търговия и военната мобилност, както и инфраструктурата за производство, пренос, разпределение и съхранение на енергия; изразява дълбока загриженост във връзка със задълбочаващата се зависимост от високорискови доставчици в критична инфраструктура на ЕС; заключава, че ЕС възпроизвежда зависимостта си от изкопаеми горива с вноса си на чисти технологии от високорискови трети държави, особено в областта на вятърната енергия, слънчевата енергия и акумулаторните батерии, като отбелязва, че те често са оборудвани със способности за дистанционно наблюдение и актуализиране, пораждащи значително по-големи рискове от извличане на данни, смущения в системата или намеса от разстояние в енергийните мрежи, транспортните системи и друга критична инфраструктура; счита, че такива структурни зависимости излагат ЕС на икономическа принуда и уязвимости по отношение на сигурността във време на засилена геополитическа конкуренция и настоятелно призовава ЕС да стане по-автономен в тези сектори; приветства преразглеждането на Акта за киберсигурността[14], като възможност да се гарантира, че на всички оператори на критична инфраструктура са обект на ограничение да използват системи със способности за дистанционно наблюдение, които са произведени от високорискови доставчици или с технология, лицензирана от тях;

69. счита, че е от съществено значение Комисията да играе по-голяма роля за гарантирането на икономическата сигурност на ЕС, която да е съизмерима с изключителната компетентност на ЕС по отношение на общата търговска политика съгласно член 207 от Договора за функционирането на Европейския съюз; във връзка с това посочва, че Регламентът относно чуждестранните субсидии[15] е най-мощният и ефективен инструмент на равнището на ЕС за защита на вътрешния пазар от нарушения, и подчертава неговата значителна възпираща стойност; счита, че е от решаващо значение Комисията да носи

---

14 Регламент (ЕС) 2019/881 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. относно ENISA (Агенцията на Европейския съюз за киберсигурност) и сертифицирането на киберсигурността на информационните и комуникационните технологии, както и за отмяна на Регламент (ЕС) № 526/2013 (Акт за киберсигурността) (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

15 Регламент (ЕС) 2022/2560 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно чуждестранните субсидии, които нарушават вътрешния пазар (ОВ L 330, 23.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

крайната отговорност за разрешаването или блокирането на преки чуждестранни инвестиции в ЕС, когато те пораждат рискове за икономическата сигурност на целия ЕС; предупреждава, ако тези решения бъдат оставени на държавите членки, се създава риск от надпревара за достигане на най-ниски равнища, при която конкуренцията за входящи инвестиции принуждава отделните държави членки да одобряват сделки, които накърняват колективните интереси на ЕС; призовава Комисията да използва пълноценно и решително правомощията си съгласно Регламента относно чуждестранните субсидии, включително чрез служебни разследвания, за да се справи с нововъзникващите практики на заобикаляне, като например изнасянето на дейността в чужбина, при което износителите придобиват или създават производствени съоръжения в трети държави или в рамките на ЕС, за да получат нов произход на стоките, като по този начин заобикалят съществуващите антидъмпингови или антисубсидийни мита на ЕС, или за да придобият монополна позиция на пазара на ЕС;

70. обръща внимание, че рискове за икономическата сигурност възникват и когато изходящите инвестиции, стратегическите партньорства или корпоративното преструктуриране правят възможно прехвърлянето, разработването или разширяването на чувствителни технологии, производствени способности или техническо ноу-хау извън ЕС, включително чрез инвестиции „на зелено“, съвместни предприятия, лицензионни споразумения, производство по поръчка или преместване на ключови научноизследователски, развойни и производствени дейности; подчертава, че подобно прехвърляне може да отслаби дългосрочната промишлена база или технологичното лидерство на ЕС;

71. отбелязва препоръките на Комисията относно изходящите инвестиции и подчертава необходимостта от постигане на общо разбиране на равнището на ЕС за потенциалните рискове, произтичащи от инвестициите, партньорствата или корпоративното преструктуриране; подчертава значението на целенасочен, основан на риска и данни, пропорционален подход, който се ограничава до ясно установени и добре определени рискове, за да се избегнат нежелани странични ефекти върху законните икономически дейности и да се гарантира, че няма да бъдат подкопани конкурентоспособността, капацитетът за иновации и легитимното икономическо участие на ЕС в световен мащаб; призовава Комисията да предложи възможно най-скоро рамка за скрининг на изходящите инвестиции, насочена към справяне с рисковете от изтичане на технологии от критично значение;

72. подчертава, че за да защити икономическата си сигурност, ЕС трябва да запази ефективния си контрол, капацитет за вземане

на решения и оперативна автономност или стратегическа абсолютна необходимост по отношение на критичните технологии, включително по-специално усъвършенстваните полупроводници и микроелектрониката, облачната инфраструктура и инфраструктурата за данни, изкуствения интелект и високопроизводителните изчислителни системи, квантовите технологии, високопроизводителната роботика, космическите и спътниковите системи, технологиите за киберсигурност и криптиране, както и ключовите технологии, свързани с енергетиката, тъй като те са основни стълбове на технологичния и икономическия суверенитет на Европа; призовава Комисията да гарантира, че рисковете, свързани с инвестициите в тези области, се оценяват и разглеждат по целенасочен и поверителен начин;

73. подчертава, че ЕС следва да участва пълноценно в нововъзникващите рамки за координация в областта на полупроводниците; подчертава, че понастоящем ЕС е недостатъчно представен в такива договорености въпреки стратегическата роля на някои дружества от ЕС в световните вериги за доставки на полупроводници;

74. подчертава, че в стратегически чувствителни сектори интелектуалната собственост и промишленото ноу-хау представляват основни стратегически активи, чийто контрол и местоположение са от съществено значение за икономическата сигурност на ЕС; подчертава, че публичната подкрепа, решенията за възлагане на обществени поръчки и разрешенията за чуждестранни инвестиции следва да включват предпазни мерки, които да гарантират, че критичната интелектуална собственост, генерирана или разработена в рамките на ЕС, остава ефективно базирана в ЕС и не се прехвърля извън него по начини, които подкопават технологичното лидерство и промишления капацитет на ЕС;

75. подчертава, че рискове за икономическата сигурност могат да възникнат и след осъществяването на дадена инвестиция, и изтъква необходимостта от ефективен мониторинг и оценка на риска на развитието след инвестициите, включително управлението, вземането на стратегически решения и потенциалния трансфер на критични технологии или ноу-хау, за да се гарантира, че целите на рамката на ЕС за скрининг на инвестициите са изцяло изпълнени;

Икономическа сигурност в секторните политики

76. счита, че морските транспортни маршрути, пристанищата и логистичните услуги са критично важни активи в областта на икономическата сигурност, и подчертава, че гарантирането на свободата на корабоплаването следва да бъде ключова

дипломатическа и военна цел на ЕС; призовава за укрепване на планирането на действия при извънредни ситуации на равнището на ЕС и координираните механизми за готовност за справяне с продължителни смущения, засягащи основните морски проблемни точки, като например Ормузкия проток;

77. призовава за механизъм на ЕС за устойчивост на въздушния превоз на товари за стоки от първа необходимост (като медицински материали и компоненти от критично значение), включително бързо мобилизиране на капацитета и опростени разрешения в периоди на криза;

78. призовава за стратегически подход към коридорите за железопътен товарен превоз, като се даде приоритет на укрепването и интегрирането на вътрешната мрежа за товарен превоз на ЕС, за да се преодолеят съществуващите случаи на неефективност и участъци с недостатъчен капацитет, като същевременно се подкрепят диверсифицираните и устойчиви връзки с трети държави, включително по маршрутите между Европа и Азия; подчертава необходимостта от оценка на риска на инфраструктурата на коридорите, операторите и цифровите системи в подкрепа на железопътния товарен превоз;

79. отбелязва, че премиите в морското застраховане и класификациите на риска могат де факто да се превърнат в търговски бариери по време на кризи; призовава за взаимодействие на равнището на ЕС със застрахователите, участниците в класифицирането и корабните дружества, за да се гарантира непрекъснатост на пратките от критично значение и да се предотврати манипулирането чрез принуда;

80. призовава за засилено използване на данните за корабоплаването и контейнерите за откриване на принуда, заобикаляне и незаконно отклоняване, включително подобряване на способността на ЕС да установява използването на необичайни модели на определяне на маршрута и центрове за трансбордиране за избягване на санкции;

81. приветства въвеждането на митническа и гранична „бърза лента“ на ЕС при режим на криза за суровини от критично значение и стоки от първа необходимост, като част от преработването на Митническия кодекс на ЕС, и отбелязва, че тя трябва да бъде задействана по време на събития, водещи до големи смущения, с хармонизирани критерии, за да се избегне разпокъсаност между държавите членки;

82. призовава за укрепване на устойчивостта на ЕС срещу широкомащабни смущения в глобалната навигационна спътникова система (ГНСС), включително заглушаване и подправяне, засягащи въздухоплаването, чрез внедряване на

резервни навигационни протоколи и сигурни алтернативи за позициониране и стабилни системи за откриване и смекчаване на последиците, включително, когато е приложимо, подпомагани от ИИ способности за операции от критично значение;

83. предупреждава, че многократните нахлувания на безпилотни летателни апарати на големите европейски летища разкриха сериозни уязвимости в европейското въздушно пространство и доведоха до значителни смущения във въздушното движение и товарните маршрути; подчертава, че защитата на критична инфраструктура като авиационните центрове трябва да се разглежда като приоритет на икономическата сигурност, който изисква координирани мерки на равнището на ЕС за предотвратяване на оперативни смущения в критичната транспортна инфраструктура;

84. подчертава, че критичната енергийна инфраструктура като терминалите за втечнен природен газ (ВПГ), междусистемните връзки, съоръженията за съхранение или електроенергийните мрежи трябва да се разглеждат като активи в областта на икономическата сигурност, със засилен контрол върху собствеността, контрола и ключовите доставчици на услуги, съгласно предвиденото в преразгледания Регламент за скрининг на ПЧИ;

85. призовава за целенасочен план на ЕС за намаляване на високорисковите зависимости в ядрения горивен цикъл, включително координирани протоколи за диверсификация и възлагане на обществени поръчки при извънредни ситуации;

86. отбелязва, че неотдавнашното широкомащабно прекъсване на електроснабдяването в ЕС разкри уязвимости както в стабилността на мрежата, така и в цифровите системи за контрол, които са в основата на критичната енергийна инфраструктура, и доведе до непосредствени каскадни икономически последици, с рискове от увеличена зависимост от трети държави;

87. подчертава, че капацитетът на центъра за данни на ЕС продължава да бъде недостатъчен, за да отговори на бързо нарастващото търсене на високопроизводителни и авангардни изчислителни технологии, като на Европа се падат едва около 15% от световния капацитет на центровете за данни с високомащабна производителност, докато европейското търсене се увеличава с двуцифрени годишни темпове;

88. подчертава значението на засилената проверка на собствеността, операциите и договорите за поддръжка по отношение на подводните кабели, наземните станции и ключовите интернет центрове, които са стратегически активи;

89. призовава за целенасочена защита срещу враждебни придобивания на стратегически стартиращи предприятия в областта на цифровите технологии, включително скрининг на миноритарните дялове, конвертируемите инструменти и договорeностите за прехвърляне на интелектуална собственост, като същевременно се гарантират подходящи канали на високо равнище за инвестиции от ЕС;

90. отбелязва със загриженост, че според втория доклад относно напредъка на държавите членки в прилагането на инструментариума на ЕС за киберсигурност на 5G технологиите 14 държави членки все още не са въвели ограничения по отношение на високорисковите доставчици, което създава значителни уязвимости във връзка със сигурността; приветства подхода, основан на риска, и по-строгото прилагане, посочено в предложението за преразглеждане на Акта за киберсигурността за високорискови случаи;

91. подчертава, че укрепването на икономическата сигурност на ЕС изисква да се защитят от принуда дружествата от ЕС в областта на водещите технологии и те да бъдат подкрепени чрез насърчаването на еднакви условия на конкуренция;

92. подчертава, че цифровата регулаторна рамка на ЕС е основен стълб на неговия суверенитет; изтъква, че прилагането на тази рамка трябва да не бъде засегнато от външен натиск или заплахи за ответни мерки, произтичащи от търговски спорове;

93. приветства предстоящите предложения за акт на ЕС за квантовите технологии, акт за развитието на изчислителни облаци и изкуствения интелект и преразглеждане на акта за интегралните схеми; подчертава, че тяхната ефективност ще зависи от силно търговско и инвестиционно измерение, включително мерки в подкрепа на разрастването и пазарното внедряване, улесняването на достъпа до световните вериги за създаване на стойност, както и партньорствата с държави със сходни възгледи;

94. признава, че критичният недостиг на лекарства е уязвимост по отношение на икономическата сигурност; призовава за целенасочени инструменти за търговия и възлагане на обществени поръчки, за да се осигури непрекъснатост на доставките на основни лекарства, активни вещества и на ключови материали за влагане за тях, по време на извънредни ситуации;

95. призовава за приоритетно намаляване на зависимостите от активни фармацевтични съставки, изходни материали и ключови прекурсори, при които производството е концентрирано и ограниченията върху износа са реалистични, включително

диверсифицирани вериги за доставка;

96. призовава за картографиране и намаляване от страна на ЕС на зависимостите от един източник при производството на медицински изделия, медицински изделия за инвитро диагностика и техните ключови компоненти, и подчертава необходимостта от целенасочена диверсификация на производството и разрастване на вътрешното производство;

97. призовава за основана на риска защита на инфраструктурата за здравни данни и услугите „в облак“ в подкрепа на здравните системи, включително изисквания за непрекъснатост и гаранции срещу враждебен достъп или смущения;

98. подчертава, че потокът от фалшифицирани лекарствени продукти от трети държави подкопава сигурността и общественото доверие; призовава за по-тясно сътрудничество в областта на митническото правоприлагане, за да се засилят изискванията за проследимост, определени в Директивата за фалшифицираните лекарствени продукти[16];

99. подчертава, че укрепването и завършването на съюза на капиталовите пазари и мобилизирането на европейските частни спестявания за стратегическите отрасли може да намали зависимостта от външно финансиране и да предотврати загубата на контрол върху критични активи и технологии;

100. подчертава, че системите за финансови съобщения, включително SWIFT, представляват критична инфраструктура за функционирането на световната финансова система и на външната търговия на ЕС; отбелязва, че случаите от миналото на геополитическо напрежение и режими на санкции показаха последиците от достъпа до такива системи; подчертава, че е важно да се гарантира устойчивост, автономност и правна сигурност на финансовата инфраструктура на ЕС, включително чрез предпазни мерки срещу неправомерна външна намеса или смущения, които биха могли да засегнат непрекъснатостта на икономическата дейност;

Многостранна ангажираност и партньорства

101. потвърждава ангажимента на ЕС към многостранна търговска система, основана на правила, тъй като СТО осигурява най-

---

16 Директива 2011/62/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 г. за изменение на Директива 2001/83/ЕО за утвърждаване на кодекс на Общността относно лекарствени продукти за хуманна употреба по отношение на предотвратяването на навлизането на фалшифицирани лекарствени продукти в законната верига на доставка (ОВ L 174, 1.7.2011 г., стр. 74, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/62/oj).

модерната рамка за управление на глобалната икономическа взаимозависимост и за справяне с рисковете за икономическата сигурност по предвидим и недискриминационен начин;

102. изразява съжаление обаче във връзка с факта, че СТО, в настоящата си форма, не успява да се справи с асиметриите между своите членове по отношение на отвореността на пазара и ангажимента за лоялна конкуренция и има нефункционираща система за уреждане на спорове; подчертава, че значима реформа на СТО, включително възстановяване на напълно функционираща система за уреждане на спорове, е от съществено значение за справяне със системните рискове, за ограничаване на нелоялните практики и за предотвратяване на ескалирането на търговските спорове; потвърждава, че до провеждането на такава реформа ЕС трябва да укрепи собствения си капацитет да действа автономно и да реагира ефективно на рисковете за икономическата сигурност, покачващите се тарифи и липсата на реципрочност в отвореността на пазара; счита, че ЕС следва да поеме водеща роля в създаването на коалиция от единомислещи средни сили, с ясна рамка за колективен отговор и взаимопомощ в случаи на икономическа принуда;

103. отбелязва с интерес позицията, изразена от члена на Комисията, отговарящ за търговията и икономическата сигурност, Марош Шефчович, относно необходимостта от преоценка на принципа на най-облагодетелствана нация с оглед на факта, че определени членове на СТО са увеличили драстично своя дял в световната търговия, като същевременно собствените им пазари остават относително затворени; призовава за оценка на начина, по който принципът на най-облагодетелствана нация би могъл да отразява по-добре реалностите на настоящата търговска среда;

104. насърчава по-тясно и по-структурирано сътрудничество с надеждни партньори и единомислещи икономики за изграждане на мрежова устойчивост срещу смущения в търговията и доставките, включително чрез рамки за надеждни доставчици на критични технологии и инфраструктура, които надхвърлят техническото съответствие чрез включване на нетехнически критерии, основани на управлението и насочени към системните рискове, породени от доставчици под чуждестранно държавно влияние, или чрез координирана готовност, споразумения за взаимна подкрепа и допълващи се подходи за натрупване на запаси, реагиране на кризи и защита на веригите на доставки от критично значение; призовава Комисията да гарантира, че опитът на партньорите, които са били изложени на рискове за икономическата сигурност, се отразява систематично в оценките на икономическата сигурност на ЕС, планирането на подготвеността и външната координация;

105. приветства инициативите за икономическа сигурност, разработени в рамките на Г-7; призовава Комисията да гарантира, че ЕС играе проактивна и видима роля в изпълнението и последващите действия във връзка с тези инициативи, като същевременно гарантира съгласуваност между ангажиментите на Г-7 и собствения инструментариум на ЕС за икономическа сигурност;

106. подчертава решаващата роля на Парламента, и по-специално на неговата комисия по международна търговия, за демократичния контрол на мерките за икономическа сигурност, които оказват влияние върху търговията и инвестициите, включително на всички етапи от тяхното разработване, прилагане и преразглеждане, за да се гарантират прозрачност, отчетност и информиран парламентарен контрол; изисква от Комисията да предостави на комисията по международна търговия достъп до всички съответни документи, свързани с изпълнението на стратегията за икономическа сигурност, в съответствие с най-добрите междуинституционални практики относно достъпа до документи; призовава комисията по международна търговия да бъде включена в мрежата за икономическа сигурност, предложена в съвместното съобщение от 3 декември 2025 г.; подчертава необходимостта от поддържане на редовен структуриран диалог с Парламента относно приоритетите в областта на икономическата сигурност, рисковете и стратегиите за смекчаване на последиците;

107. призовава Комисията да предложи институционална рамка и рамка за управление, която да позволява разработването и прилагането на всеобхватна стратегия за икономическа сигурност съвместно с Парламента и Съвета, както и с всички други съответни публични и частни заинтересовани страни;

°

° °

108. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета, на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на Комисията и на правителствата и парламентите на държавите членки.